

диякон Дмитро СЕНЕЙКО

2013 рік проголошено у Церкві Роком віри. Про це багато сказано у зверненнях до духовенства, вірних, «протрублено» усією багатоманітністю людських мов у ЗМІ світового й регіонального значення. «Мільярдна горсточка» християн-католиків, у тому числі й наша Церква, з радістю й ентузіазмом підхопила ініціативу зосередитись на духовній праці над вірою у нашому житті та її глибшому спогляданні. А з чого розпочати цю працю і це споглядання?..

Із себе, з кожного з нас, зі спостереження за власними думками і їх практичним втіленням, що називаємо власним життям.

Чим зайнята більша частина людства, навіть кожна конкретна «передова» людина сьогодні? У філософському значенні загальнолюдська статистика є такою: у своєму житті кожен із нас зайнятий пошуком чогось нового. Ну не можемо ж ми, якщо не зовсім, то на довгий, тривалий час зупинитись на старому і жити в ньому. Причини цього – у змінності, у постійно нових пропозиціях інформаційного і технологічного світу. Хвильку тому була така сукня чи такий «соні плей стейшн», а в наступну хвилю – інші, новішої серії, досконаліші. А ми купили попередні. Що ж, треба поспішати за акційними новинками. Розвиток техніки і технологій, потік інформації і науково-технічні відкриття задали темп, а ми побігли за ними, мотивуючи свій крос комфортом, модою, стильністю, ледь встигаючи озиратись. Своєрідні раби власного створеного світу, але, в принципі, нас таке рабство задовольняє, навіть пасує нам: ми сприяємо йому, не бачимо причин визволятися з нього, а то й узагалі не помічаємо жодної залежності. Людство досі преспокійно переглядає другу частину культового Камеронівського «Термінатора», не замислюючись, що частково сюжет цього фільму справджується, є пророчим.

Не хочемо зупинятися на старому. Звикли називати його немодним, відсталим від світу, таким, якого не розуміємо. Тепер перенесімо цю дійсність на Церкву з її богослужбовим життям, зокрема на нашу віру. Христовому Євангелію уже понад два тисячоліття.

Старе... А що ми звикли робити зі старим, коли для нас чи не щосекунди звичне і важливе щось нове? Нам хочеться, подібно до італійців у Новорічну ніч, повикидати зі свого життя усе застаріле, в'язке, щоб не заважало й не обмежувало нашої швидкості у

сучасних темпах життя. А в храмі – монотонно, жодних яскравих світлових спецефектів, різкої зміни очної картини, якийсь «уїдлиний і нестерпний спокій»... Літургія, Вечірня, Утреня й інші богослужіння – які ж вони довгі, незрозумілі, дарма, що українською мовою супроводжуювані. Але ж мама і тато вчили... хреститись, щоденних молитов, що Бог такий-от, а не інший, себто віри і її практичного вираження. Якось не пасує це відкидати. Тому з почуттям певного обов'язку, навіть через частковий примус, віддамо шану батькам та їхньому навчанню нас релігії, а, може, зі страху, щоб Бог не покарав бува, раз-два у тижні прийдемо скласти руки перед церковними іконами, а в хаті пробурмочемо щось на колінах... Уже якось змиримось з цим, звикнемо до цього, адже така релігійна повинність займає порівняно невеликі життєві часові рамки, хоч і коштує нам достатньо зусиль, сили волі. Решта життя – наше, тож живімо на повну!

Такими дещо образними словами відважились описати сьогодні ВІРУ багатьох сучасних християн. ВІРУ, яку, слава Богу, ще не повністю, і все ж майже вкрав «світ цей».

Шукати нового не можна вічно, це не є безкінечний процес. Наприклад, у коханні...

Хлопець не може безконечно робити своїй дівчині романтичні несподіванки і подарунки, щодня, щохвилини. Звичайно, було б дуже творчо, коли б він використовував максимально свою увагу й можливість, щоб робити стосунки цікавішими й різноманітнішими. Однак завжди є місце для простої розмови, необов'язково про якісь революційно захопиви, а звичайні речі. Розмову хочеться вести, і при цьому нічого не робити, просто говорити. Повертаючись до нашої теми, зауважимо, що у більшості випадків, не вміючи придумати нове, вертаємося до давно забутого старого.

Можливо, дещо не за сезоном, і все ж розглянемо яскравий приклад того, коли наша гонитва за новим закінчується поверненням до закоренілого старого. Івана Купала... Це словосполучення відоме багатьом українцям. Стародавній слов'янський цикл звичаїв й обрядів, пов'язаних із вшануванням неіснуючих богів. Подивімося: маючи Передання святих Апостолів і Святе Письмо, Церква, несучи через своїх проповідників християнство і церковне благодатне життя на наші землі, зустрічається зі спротивом релігійних язичницьких елементів у давній культурі. Що робити? На нашому, християнському боці – правда про людину, її життя і покликання ставати святими через активне церковне таїнственне й духовне життя, себто віра. А тут – екзотичні, цікаві, однак пусті й неправдиві практики, вчення й обряди. Підкреслимо: однак цікаві, багаті, колоритні тощо. Мудрими, однак, були наші предки-християни: в давні обряди вони внесли християнський зміст і розуміння. 7-го липня Церква святкує Різдво Івана Хрестителя. Одна дата – різні святкування, щоб люди поступово відвикали, позбавлялись поганського, язичницького магічно-неправдивого, фальшивого, сповненого злого духа мислення.

Попри доволі сильні впливи, авторитет й виховну силу протягом історії Церкві таки не вдалось повністю змінити людське мислення. Сьогоднішня ситуація яскраво демонструє це. Ми йдемо до храму (це добре, що хтось ще переддень свята Різдва Предтечі піде на Вечірню й Утреню, щоб краще розуміти Літургію, її тексти й краще та повніше взяти в ній участь), «напівстоїмо» на богослужінні, а потім, закупаючись алкоголем, йдемо палити скати на річку, боїмося купатися, щоб не затягли навіки під воду русалки, ходимо на дискотеки й прирічкові концерти, забуваючи про церковну заповідь посту в цей час... Узагалі, християнська віра позбавлена страхів, обмежень. «Все мені можна...», – писав ап. Павло (1Кор.6, 12). «Люби й роби, що хочеш, бо як любиш, то кривди не зробиш», – доповнював св. Августин. А тут, у цьому старому язичницькому – суцільне поневолення:

не роби того і того, бо втопишся, не йди туди, бо тебе дівчина в танці залишить... Жаж! І ми на такі звичаї «купуємось», їх пропагуємо і дотримуємося, бо це цікаво, екзотично, незвично! Чому?

Відповідь проста:

А) «... та не все корисне, – продовжує апостол Павло. – Все мені можна, та нічому не дам заволодіти наді мною» (1 Кор. 6,12).

Б) Ми – не християни, якщо таке робимо, або не маємо права себе такими називати.

В) Наша віра у певні моменти нашого життя просто зникає. Десь у нашій свідомості є «кнопка вимкнення», яку постійно натискає володар «світу цього», якщо усе наше життя ми зайняті темпами повсякденної «біганини».

Г) Спрямовуємо свою увагу не туди, де потрібно.

Бути справжніми християнами можна і варто, бо у цьому – наше природне щастя, такими й до цього ми задумані і створені Богом. Знайти новизну у вірі через повернення до її старих основ – наш духовний рецепт на цей 2013-й християнський Рік віри. Якщо хочемо чогось нового, екзотичного, цікавого, відкривмо по-новому церковні богослужіння, церковне життя. Повернімось не до старого язичницького, вседозволеного й безвідповідального, розумово-споживацького й байдужого, як нового, а до старого християнського, яке завжди нове й актуальне: «Христос учора, сьогодні, і навіки Той Самий» (Євр. 13:8). Відкривмо у церковному житті, яке є домашньою особистою, сімейно-родинною і спільното-храмовою молитвою, постійною участю в Святих Таїнствах, Христовим життям удома, на вулиці, на роботі, серед друзів, знайомих і решти ближніх, щось нове, глибоке, трепетне, задушевне, захоплююче й незвичне! Тільки подивімось: щороку читається одне і теж Святе Письмо, і, водночас, скільки нових думок, щоразу інших проповідей із новими ідеями й точками зору було, є і ще буде висловлено! А як Боже Слово може інколи захопити, наскрізь пройти душу й озватись невимовним внутрішнім трепетом і почуттям безмежності Бога і тебе, що слухаєш чи читаєш Його! У цей рік Бог запитує нас: «Що ви думаєте про Христа?» (Мт. 22, 42) – не про Його слова чи вчення, а про Нього особисто. Те, що мільйони людей вважають християнське Бого-і світосприйняття найбільш переконливим і вірять у це, не є вірою, доки немає зустрічі з Богом, особистого зв'язку з Ним на рівні власної гідності, душі, розуму, тіла... Заново повірити – це як по-новому вдихнути після того, як тобі бракувало повітря. Це відчутти, що ти, пересічний ближній, навколишній світ настільки просякнутий і наповнений Богом, щоб аж здригнути від Його присутності у своєму житті! По-новому повірити – це особисто й усім життям пригорнутися до люблячого Господа. А цьому посприє заглиблення у молитовні тексти богослужінь, спільне зі священником роздумування над прочитаним уривком Євангелія, спільне з друзями активне дискутування й роздуми над різноманітними біблійними уривками та постійний пошук численних й щоразу нових подібностей у житті усього Божого світу. Вони там є, і то величезна кількість! Хто їх відкриє, усвідомить, осмислить, як не ми з вами!?

Тож... не прогавмо 2013-й, протягом якого не язичницька змія, але живий і люблячий Бог закликає кожного з нас... повірити по-новому!

диякон Дмитро Сенейко. Повірити заново //СЛОВО № 1 (53) 2013, с.2-4